

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

رجال - اعتبار سنجی احادیث شیعه

مقابله با جریان غلو

جلسه ۱۰

استاد حسینی شیرازی

عکس العمل امام باقر و امام صادق علیهما السلام در مقابل جریان غلو:

۱. اظهار بیزاری

۲. امر به فاصله گیری از آنها

۳. معرفی جریان فکری فرهنگی اصیل با سردمداری عده ای از اصحاب اجماع.

مهم ترین ویژگی این جریان:

پاسداری از آموزه های فقهی و نشر آن و کامل بودن بسته معرفتی است.

معرفی افرادی که بسته معرفتی کاملی دارند؛ توسط امام صادق علیه السلام

۱. حَدَّثَنِي حَمْدُويه: قَالَ حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ يَزِيدَ، عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ، عَنْ سُلَيْمَانَ

بْنِ خَالِدِ الْأَفْطَحِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: مَا أَجَدُ أَحَدًا أَحْيَا ذِكْرَنَا وَ أَحَادِيثَ أَبِي

عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَّا زُرَّارَةَ وَ أَبُو بَصِيرٍ لَيْثُ الْمُرَادِيِّ وَ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ وَ بُرَيْدُ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْعَجَلِيُّ، وَ لَوْ

لَا هُوَ لَأَيُّ مَا كَانَ أَحَدٌ يَسْتَنْبِطُ هَذَا. هُوَ لَأَيُّ حُفَاطِ الدِّينِ وَ أَمَنَاءِ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى خَلَالِ اللَّهِ وَ

حَرَامِهِ،... (رجال کشی / م ۲۱۹)

۲. حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قَوْلُوَيْهِ وَ الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ، قَالَا: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ

عَبْدِ اللَّهِ الْمُسَمَعِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ حَدِيدٍ الْمَدَائِنِيُّ عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي

عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَاسْتَقْبَلَنِي رَجُلٌ خَارِجٌ مِنْ عِنْدِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ مِنْ

أَصْحَابِنَا. فَلَمَّا دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِي. لَقِيتَ الرَّجُلَ الْخَارِجَ مِنْ عِنْدِي؟ فَقُلْتُ

بَلَى هُوَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِنَا مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ، فَقَالَ لَا قَدَسَ اللَّهُ رُوحَهُ وَ لَا قَدَسَ مِثْلُهُ إِنَّهُ ذَكَرَ أَقْوَامًا

كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ إِتْمَنَهُمْ عَلَى حَلَالِ اللَّهِ وَ حَرَامِهِ وَ كَانُوا عَيَّيَةً عَلَيْهِ وَ كَذَلِكَ الْيَوْمَ هُمْ عِنْدِي، هُمْ مُسْتَوْدَعُ سِرِّي أَصْحَابُ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ حَقًّا، إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ الْأَرْضِ سُوءًا صَرَفَ بِهِمْ عَنْهُمْ الشُّوَاءَ، هُمْ نُجُومُ شِيعَتِي أَحْيَاءٌ وَ أَمْوَاتًا يُخَيُونَ ذِكْرَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ بِهِمْ يَكْشِفُ اللَّهُ كُلَّ بَدْعَةٍ يَنْفُونَ عَنْ هَذَا الْمَدِينِ إِنْتِحَالَ الْمُبْطِلِينَ وَ تَأْوُلَ الْغَالِينَ، ثُمَّ بَكَى. فَقُلْتُ: مَنْ هُمْ؟ فَقَالَ: مَنْ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ أَحْيَاءٌ وَ أَمْوَاتًا، بُرَيْدُ الْعِجْلِيِّ وَ زُرَّارَةُ وَ أَبُو بَصِيرٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ، أَمَا إِنَّهُ يَا جَمِيلُ سَيِّئِينَ لَكَ أَمْرٌ هَذَا الرَّجُلِ إِلَى قَرِيبٍ، قَالَ جَمِيلٌ: فَوَ اللَّهُ مَا كَانَ إِلَّا قَلِيلًا حَتَّى رَأَيْتُ ذَلِكَ الرَّجُلَ يُنْسَبُ إِلَى أَصْحَابِ أَبِي الْخَطَّابِ،... (رجال كشي / م/ ۲۲۰)

• پدیده شایعی که می توانیم میان راویان دید، رابطه عمیق شاگردی میان راویان تقه در طبقه دوم اصحاب اجماع است.

نمود این روابط در دو جا است:

۱. در برخی از گزارشها در منابع رجالی

۲. رابطه های عینی موجود در اسناد

گزارشها

۱. ابن ابی عمیر (طبقه سوم)؛ ایشان از شاخصه های سنجش احادیث پیرا امامتی است.

عن ابنِ أَبِي عُمَيْرٍ، قَالَ: قُلْتُ لِجَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ، مَا أَحْسَنَ مَحْضَرَكَ وَ أَرْزِينَ مَجْلِسَكَ؟

فَقَالَ: إِي وَ اللَّهُ مَا كُنَّا حَوْلَ زُرَّارَةَ بْنِ أَعْيَنَ إِلَّا بِمَنْزِلَةِ الصَّبِيَّانِ فِي الْكُتَّابِ حَوْلَ الْمُعَلِّمِ. (رجال كشي / م/

(۲۱۳)

۲. حماد بن عیسی (طبقه دوم)؛ ... له كتاب الزكاة أكثره عن حريز و يسير عن الرجال.

رابطه فقه مداری مستحکم است و منعکس شده است.

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

(رجال نجاشی / م ۳۷۰)

۳. عبد الله بن مسكان؛ ... له كتب منها كتاب في الامامه و كتاب في الحلال و الحرام و اكثره من على

بن محمد الحلبي... (رجال نجاشی / م ۵۵۹)

۴. علی بن ابی حمزه بطائنی؛ صنف کتابا عدة منها کتاب الصلاة، کتاب الزکاه، کتاب التفسیر و اکثره عن

ابی بصیر ... کتاب جامع فی ابواب الفقه...

۵. علی بن حسن طاطری واقفی؛ این شخص استاد فکری مذهبی حسن بن محمد بن سماعی واقفی

است.

علي بن الحسن الطاطري، الكوفي، كان واقفياً، شديد العناد في مذهبه، صعب العصبية على من خالفه

من الإمامية! وله كتب كثيرة في نصره مذهبه، وله كتب في الفقه، رواها عن الرجال الموثوق بهم و

برواياتهم، فلأجل ذلك ذكرناها.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

علی بن حسن طاطری در عین این که خودش مخدوش است؛ ولی در فقه کتاب‌های تألیف کرده که از

راویان ثقه و مورد اعتماد نقل کرده است (این گونه روایات مورد تأیید است) (فهرست طوسی / م ۳۹۱)

سؤال: آیا شیخ طوسی از کتب افرادی چون عبدالله بن مسکان، عبیدالله علی حلبی، حسین بن سعید

و... می‌تواند تشخیص دهد که این بسته فقه است و فقه شیعه است؟

فقه مداری، به دلیل وجود کتب فقهی و عدم ضرورت ملاقات چهره‌به‌چهره راویان، عامل توثیق آنها

است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

زیرا در مسیر امام باقر علیه السلام حرکت کرده و بسته معرفتی او سالم است.

در بحث تعارض جرح و تعدیل چه باید کرد؟

دیدگاه اول: بی تفاوت

دیدگاه دوم: همیشه جرح بر تعدیل مقدم است

دیدگاه سوم: همیشه تعدیل بر جرح مقدم است

دیدگاه چهارم: سراغ قرائن باید رفت

در کتاب تألیف شده استاد به نام اعتبارسنجی احادیث شیعه، ۱۲ نوع جرح و تعدیل ترسیم شده است که می توان به آن مراجعه نمود.